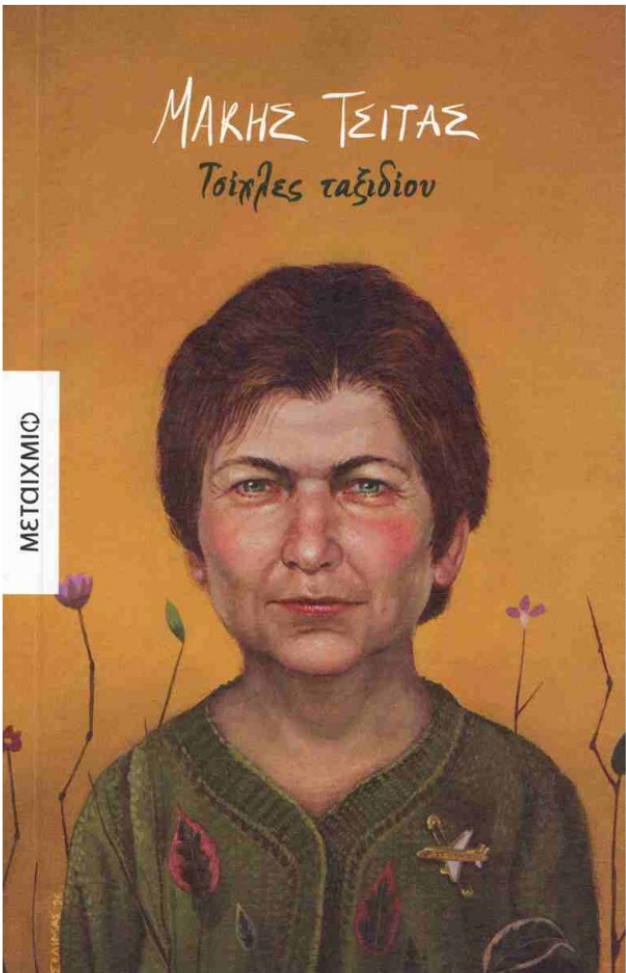

“Τσίχλες ταξιδίου” του Μάκη Τσίτα (ISBN: 9786180348163)

Θανάσης
Λιακόπουλος

✓ 12 Μαΐου 2026

Το πιο πρόσφατο βιβλίο για ενήλικες του βραβευμένου και καταξιωμένου συγγραφέα Μάκη Τσίτα είναι μια συλλογή διηγημάτων από τις εκδόσεις Μεταίχμιο (2026), με τίτλο «Τσίχλες ταξιδίου». Έχουν προηγηθεί 32 βιβλία για παιδιά και 5 βιβλία για ενήλικες, ενώ ο συγγραφέας τιμήθηκε με το σημαντικό Βραβείο Λογοτεχνίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUPL), το 2014 ,για το μυθιστόρημα *Μάρτυς μου ο Θεός*.

Η συλλογή διηγημάτων *Τσίχλες ταξιδίου* περιλαμβάνει 19 διηγήματα γραμμένα σε διαφορετικές περιόδους, εκ των οποίων τα 14 είναι δημοσιευμένα κατά καιρούς είτε σε συλλογικούς τόμους είτε στον ημερήσιο Τύπο και όλα αυτά έχουν υποστεί επεξεργασία από τον συγγραφέα, άλλα μικρότερη και άλλα μεγαλύτερη, για να συμπεριληφθούν στον παρόντα τόμο. Άρα έχουμε να κάνουμε με μια επιλογή από το έργο του συγγραφέα, που εδώ επιδεικνύει μια αξιοσημείωτη ιδιαιτερότητα. Και σε αυτό βοηθά η μικρή φόρμα του διηγήματος. Αυτή η ιδιαιτερότητα εστιάζει πλέον με πιο στοχευμένο τρόπο στο άτομο. Ήδη από τις προηγούμενες δουλειές του ο συγγραφέας έχει αποδείξει το πόσο ανθρωποκεντρικός είναι στη θέματά του. Μόνο που εδώ, ελέω της μικρής φόρμας, αυτός ο ανατόμος της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας πάει πιο βαθιά τη γραφίδα του. Έτσι λοιπόν έχουμε μια άκρως επιτυχημένη ανάμιξη του στοιχείου αυτού με το μεταφυσικό στοιχείο, διά της ανατροπής και με εστίαση πάντα στον άνθρωπο.

Δεν θα ήταν υπερβολικό να πούμε πως η συλλογή διαπνέεται από μια ανεπαίσθητη μελαγχολία, παρατηρώντας ήδη το πρώτο και το τελευταίο διήγημα. Το «Βάλε τη ζακέτα σου» και το «Τσίχλες ταξιδίου» από το οποίο πήρε και τον τίτλο της η συλλογή. Όπου στο κέντρο και των δύο βρίσκεται η μορφή της μητέρας. Της μητέρας του κάθε ανθρώπου. Στο πρώτο όπου μια απλή φράση, καθημερινή και πλειστάκις δοκιμασμένη κωμικά, το «ζακέτα να πάρεις» γίνεται εδώ μια τρυφερή «ανάμνηση», μέσω ενός τηλεφωνικού διαλόγου μεταφυσικού υποβάθρου ανάμεσα στον γιο που απουσιάζει στο εξωτερικό για συναυλίες και της νεκρής μητέρας του. Στο δε «Τσίχλες ταξιδίου» όπου τα κεντρικά πρόσωπα είναι πάλι ένας γιος και μια μητέρα που έχει πεθάνει και ο ρεαλισμός περισσεύει, βάζοντας στη θέση τους τα πράγματα μέσω της αθάνατης ελληνικής πραγματικότητας.

Στο δεύτερο διήγημα, το «Τρως», η ανατροπή στο τέλος δημιουργεί αίφνης κι ένα ευθύβολο σχόλιο σχετικά με την υγεία, την προσοχή που δίνει ο καθένας και φυσικά πάλι με τον θάνατο. Κλείνοντάς μας το μάτι ο συγγραφέας, με όσο πιο ρεαλιστικό και απλό τρόπο μπορεί, είναι σα να μας λέει πως κανείς δεν ξέρει πότε μπορεί να έρθει η ώρα του... ό,τι κι αν προηγείται, ό,τι κι αν διαμεμβείται, όπως εδώ, ανάμεσα σε ένα καθημερινό ζευγάρι. Εδώ όμως, όπως και στο πρώτο διήγημα, σημαντικό ρόλο παίζει η φωνή της αφήγησης, που οδηγεί στην ανατροπή.

Στο «Συνέβη στο Κολωνάκι», το τρίτο διήγημα της συλλογής, ο συγγραφέας καταπιάνεται με ένα γνώριμο σύνθημα της νεότερης και σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας μεταποιώντας το σε ένα ειρωνικό, κωμικό και γλυκόπικρο διήγημα που περιλαμβάνει δόλοιο ευκαταφρόνητα στοιχεία αλήθειας και δυσκαμψίας του σημερινού συμπολίτη μας.

Στο διήγημα που ακολουθεί, με τίτλο «Η εκδήλωση», έχουμε άλλο ένα κεκαλυμμένο πλην όμως καυστικό σχόλιο του συγγραφέα που αφορά τον τουλάχιστον γνώριμο χώρο του, εκείνον του βιβλίου, με κάποια συμπαρομαρτούντα του, ήτοι αναγνώστες, βιβλιοπαρουσιάσεις κ.λπ. Ευθύβολο, καυστικό και εν πολλοίς αληθές... όσο κι αν αυτό δεν αρέσει. Ο ρεαλισμός, που πάλι παίρνει κεφάλι εδώ, γίνεται ωμός και βαρύς εν μέσω ενός ευαίσθητου και τρυφερού περιτυλίγματος.

Κι ενώ έχουμε προσγειωθεί στην πραγματικότητα, ο συγγραφέας μάς επαναφέρει σε ένα μεταφυσικό κάδρο με το διήγημα «Το ράσο», όπου εμπλέκοντας μοναχούς, Άγιο Όρος και Παράδεισο, παρακολουθούμε μια ψυχή που αρνείται να απαγκιστρωθεί από τα εγκόσμια και επίγεια, έστω και διά του ονείρου. Κι εδώ η ανατροπή λειτουργεί τεχνικά, προκειμένου να αφομοιωθεί το νόημα του κειμένου.

Το «Ιστορία σε δώδεκα πλάνα», ένα σπονδυλωτό διήγημα που κινείται στα όρια μεταφυσικού και ρεαλισμού, είναι δομημένο πάνω σε έναν άλλο σκληρό άξονα δεσίματος, εκείνο του παιδιού και της γιαγιάς. Δώδεκα πλάνα-στιγμιότυπα που πηγαίνοντας μπρος-πίσω στην εσωτερική χρονική αφήγηση μας οδηγούν στην ανακάλυψη εκείνης της ανιδιοτελούς αγάπης μιας γιαγιάς για το εγγόνι της. Κι ενώ ο σκληρός ρεαλισμός εδώ φέρνει ίσως τα πάνω-κάτω, έρχεται αυτή η αγάπη να αναδείξει την τρυφερότητα του όλου κειμένου. Κάνουμε λόγο για μια ανεπαίσθητη μετάβαση που επισυμβαίνει σκηνή τη σκηνή, με το αυτό αποτέλεσμα στο τέλος.

Στο «Φύλλακες άγγελοι», που ακολουθεί, έχουμε ένα σπαραξικάρδιο ξεκαθάρισμα λογαριασμών μιας κόρης με τη νεκρή μητέρα της. Το αντιστρόφως ανάλογο του τίτλου που επικρατεί στο διήγημα μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό σχόλιο και στοιχείο της καθ' ημάς ατομικότητας. Μια επιδαψίλευση που γίνεται με λογοτεχνικούς όρους που όμως μας δίνει ένα ισχυρό έρεισμα προκειμένου να διαπιστώσουμε, από ψυχολογικής πλευράς, το πώς καταφέρνουμε να επιβιώσουμε και να συνεχίσουμε τις ζωές μας.

«Το φυλλάράκι» του βασιλικού ή δεντρολίβανου στο διήγημα που ακολουθεί θα μπορούσε κάλλιστα να αποτελεί μια σπουδή στο πώς η τεχνική της ανατροπής μπορεί σε ικανά συγγραφικά χέρια να συνδεθεί και να αποτελέσει αναπόσπαστο κομμάτι με το μεταφυσικό, δίχως να διασαλευτεί η λύση του κειμένου ή και χωρίς το μεταφυσικό να μεταστραφεί σε ιδανικό τεχνικό εργαλείο της λύσης του διηγήματος. Η ανοιχτή ερμηνεία δε του κειμένου τα αναδεικνύει σε δυσθεώρητα ύψη.

Το «Αγαπητέ κύριε Μάικ Τζόουνς» αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα αναφορικά με το πώς η μετανεωτερική νεορεαλιστική αφέλεια μπορεί να ενέχει στοιχεία τρυφερά και αγαπησιάρικα. «Η Μαρία σας» που υπογράφει στο τέλος γίνεται, με τον λογοτεχνικό τρόπο του Τσίτα, μια εικόνα τόσο καλοσυνάτη και γλυκιά, μέσα στην αφέλεια και την παιδικότητά της, που δεν μπορείς παρά να τη συμπαθήσεις, τουλάχιστον στο τέλος.

Με το «Εκτός συστήματος» ο Τσίτας επανέρχεται στα πολύ γνώριμα εδάφη του, εκείνα που αφορούν τον χώρο του βιβλίου, από τη μεριά του δημιουργού αυτή τη φορά. Του δημιουργού που απέτυχε. Κι ενώ καταδεικνύεται αυτή η σκοτιά, αρχίζει να εμπλέκεται και η εικόνα του stalker. Μιας stalker όμως ιδωμένης στα καθ' ημάς και μάλιστα με χειροβομβίδα στα χέρια! Πόσο πιο ρεαλιστικά λογοτεχνικό! Και μόνο γι' αυτό το εύρημα αξίζουν πράγματι συγχαρητήρια στον συγγραφέα. Η σκληρότητα του χαρακτήρα δεν θα μπορούσε να αποδοθεί πιο απτά και κάλλιστα σκιαγραφείται ο ψυχικός κόσμος τέτοιων χαρακτήρων.

Το «Ευλογημένη τεχνητή νοημοσύνη» αποτελεί το πιο εύστοχο λογοτεχνικό σχόλιο που έχει γραφτεί μέχρι τώρα αναφορικά με όλα αυτά τα προγράμματα AI που μας κατακλύζουν και που πολύ κόσμος χρησιμοποιεί ανεξέλεγκτα και άκριτα. Αποτέλεσμα ο απανθρωπισμός του ανθρώπου. Η ανικανότητα να αντιδράσει ως άνθρωπος μπροστά σε μια αφόρητη δυσκολία. Ή άλλως πως κάτι το χαρακτηριζόμενο και ως «ευλογημένο» αποδεικνύει μερικές φορές την ψυχική γύμναση στην οποία εύκολα μπορεί να εκπέσει ο άνθρωπος.

Στο «Μια συνηθισμένη χριστουγεννιάτικη ιστορία στο χρώμα του σάπιου μήλου», που μόνο συνηθισμένη δεν είναι, έχουμε το μεταφυσικό στοιχείο να αντιπαλεύει με το γκροτέσκο και ειρωνικό, ενώ το μεταφυσικό τέλος να κασιχτεί, με την απάντηση στο υποθετικό ερώτημα, τι θα μπορούσαν οι νεκροί να εύχονται ανήμερα των Χριστουγέννων.

Το «Θα σου πω», που ακολουθεί, πατάει σε μπτεκετικά πρότυπα γραφής και αποπνέει έναν υπαρξισμό ελληνικού χαρακτήρα, με στόχο –ή χωρίς– το ίδιο το υποκείμενο. Ένα κείμενο όπου τόπος, χρόνος και πρόσωπο καταγράφονται μέσα από έναν εσωτερικό μονόλογο, που στην ουσία το *Είναι* το αποτελούν τα πλάγια γραμμένα στοιχεία.

Για το «Επιτύμβιο», το τόσο λιτό και απέρητο και συνάμα τόσο ουσιαστικό και δυνατό, σε μόλις τρεις σειρές, μόνο να το ζηλέψεις μπορείς.

Στο «Αδικία» που ακολουθεί, μια κραυγή από τον τάφο είναι ικανή να βάλει τα πράγματα στη θέση τους (:).

Το «Στα γήπεδα με τον μπαμπά» θα μπορούσαμε απλά να το χαρακτηρίσουμε ως δικαίωση του πατέρα έναντι ενός ονειροπόλου γιου. Στην ουσία όμως αυτό που μας λέει ο συγγραφέας είναι πως η ζωή πάντα βρίσκεται διεξόδους, προκειμένου να μη μείνει κάποιος ανικανοποίητος. Κι αυτό μέσα από μια ποδοσφαιρική θεματική.

Πώς μπορεί να είναι «Η πρώτη φορά» που γίνεται ρεζίλι χωρίς να φταις και σε χτυπάει καταπρόσωπο η αδικία, ενώ εσύ δεν αντιδράς; Αυτό πραγματεύεται το εν λόγω διήγημα. Εκείνο όμως που μας λέει εξίσου καταπρόσωπο ο συγγραφέας είναι πως ακριβώς αυτό, η αναπαρξία αντίδρασης σε τέτοια περίσταση, θα ακολουθήσει και σε παρόμοιες στο μέλλον. Ένα διήγημα – ανθρώπινο σχολείο.

Στο «Η παράδοση του κουριέρer» μέσα από ένα πάλι εξωφρενικό περιστατικό παρακολουθούμε μια απροσδόκητη αντίδραση ενός εργαζόμενου.

Πρόκειται για μία άρτια συλλογή διηγημάτων, η οποία εστιάζει με μοναδικό τρόπο στο άτομο, ανατέμνοντας το κοινωνικό πλαίσιο, και θα ικανοποιήσει απόλυτα ακόμα και τον πιο δύσκολο αναγνώστη.